

ערוכים בידי נחמה ליבוביץ ונתה השלש עשרה
 ו"ל ע"י מוסד תורה והשכלה למבוגרים ולנוער
 הסתדרות נשי מרחי האמריקה
 ההדורה מיוחדת בשביל ההסתדרות הציונית העולמית
 המחלקה לחנוך והרבות תורכיים בגולה

עקב (תשי"ד)

ז י"ב - ח כ"ו

א. שאלות מבנה

1. התוכל להוכיח שהקטע המסומן לעיל הוא למי כל מבנהו פרשה אחת?
2. כיצד מתקשרת פרשתנו לסוף הפרשה הקודמת?
(לדרך קשור הפרשיות ע"י דעת קאטונו הזובאת בגליון נשא תשי"ב.)
3. לפי דעת ר"י דוד הנפמן מתחלק הקטע ז י"ב - ח כ"ו לחמש פסקאות. כיצד? טמן תחילתן וסופן.
4. שכחת אלוקים שמפניה מזהירה אותנו התורה בחלק מקטענו ח"י י"א - ח כ"ו מתוארת בשלשה שלבים. אלו הם?

ב. י"ב והיה עקב תשמעון

רט"י ז"ה אם מצוות קלות טאדם דט בעקביו תשמעון.

דמב"ן " טעם "עקב" - "בעבור" וכן (בראשית כ"ו ה') "עקב אטר טמע אברהם בקולי."

ומקטין מפרטי רט"י: ולמה לא יפרט רט"י מלת "עקב" - "בעבור"?
 ולמה לא פורט המלה עם הופעתה הראשונה בתורה (בראשית כ"ו ה')?
 ולמה לא יפרטנה כן גם "עקב לא תשמעון".

וזו הטובה הרא"ם:

לא תפול מלת "יען" רק על הדברים הודאיים שהם העוברים או העתידים להיות בהכרח; אבל בטמירת המצוות לעתיד שהוא מסופק טמא לא יטמרום, לא תפל עליהם מלת יען. לפיכך פרט "עקב" האמור כאן מענין עקב הרגל המורה על קלות הדבר שהמנהג לדוט אותו בעקבו.

ואולם בעל לבוט האורה

פרט בו פירוט אחר: כל המפרטים דברי רט"י נתחבטו למה הוסיף רט"י מלת "אם" ופרט "עקב" מלטון עקב הרגל טדטין בה ולא פירט הפסוק כפסוטו "והיה בעבור שתשמעון... יטמור לך הבטחתו", ונכנסו לדוחקים הרבה ליטב דעתו טל רט"י בזה.
 ואני אומר שלא ירדו לסוף דעתו, כי דברי רט"י הם פטוטים וברורים ונכונים, וזהו סבירא ליה לרע"י, טאם היה "עקב" זה מלטון - "בעבור" הוי קטיא קראי אהדדי... ויהיו טני פטוקים הסמוכים זה לזה (סוף פרשת ואתחנן ותחילת פרשת עקב) סותרים זה את זה.

אא(א) הסבר מהי הסתירה שתוצר אם נפרט "עקב" - בעבור.

אא(ב) כיצד אין סתירה זו קיימת אם נפרט "עקב" כדרך טפרטו רט"י?

./.

ג) כיצד נוכל לבאר את קרבת המלה "עקב" ל"עקב הרגל" אם נפרט על פי הרמב"ן?

א(ד) מה ראה רש"י לכתוב כאן בפרוטו במקום מלת הכתוב "המטפטים" את המלה "המצוות" ?

ג. י"ב וסמר ה' אלוקיך לך את הברית ואת החסד

ירושלמי קדושין פרק א' הלכה א' :

תניא : טלט מחנות טובות נתן הקבה"ו לישראל: רחמנים, ביטנים, גומלי חסדים. גומלי חסדים מניין? דכתיב: "וסמר ה' אלוקיך לך את הברית ואת החסד".

1. כמה סוטה מאמר חז"ל זה בפרוטו את פסוקנו מן הפירוט המקובל?

2. מה הצריכן לפרט בדרך זו?

3. האם יכול הוא להסתייע בפרוטו בפ' ירמיה ב' א' "זכרתי לך חסד נעורייך אהבת כלולותיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה?"

ד. י"ד ברוך תהיה מכל העמים

מדרש דברים רבה ג: ברוך תהיה מכל העמים. אמר ר' חייא בר אבא: אין טבחה של מטרונא בטעה שמתקלסת מקרובותיה, אלא בטעה שמתקלסת מצרותיה.

1. כמה שונה המדרש בפרוטו את פסוקנו מן הפרוט הרגיל.

2. האם המ"ם של "מכל העמים" היא - לדעת המדרש - כמ"ם של (בראשית כ"ו) לך מעמנו כי עצמת ממנו מאד?

3. האם המ"ם של "מכל העמים" היא - לדעת המדרש - כמ"ם של (תהלים קי"ט ז"ט) "מכל מלמדי השכלתי"?

4. מה הניע את המדרש לפרט את פסוקנו בדרך זו?

הסאלות המסומנות א קטות והמסומנות X קטות ביותר, יפרט כ"א לפי דרגתו. תשובות יש לסלוח לנחמה ליבוביץ, ההסתדרות הציונית העולמית, המחלקה לחנוך ולתרבות תורניים בגולה, ירושלים ת.ד. 92.